

Glagoljica

Glagoljanje o slovu,
kolu, putu i putniku…

Vrbnik je izvorište
glagoljice, svjetski prvak po broju glagoljskih spomenika, mjesto gdje se
oduvijek njegovalo glagoljaštvo…

"Pismo
otkriva djeliaš vješnog svjetla u šovjeku, ono je nebeski poredak i jezik ideja,
štanje neba i otkrivanje simbola".

Davor Velniš:

U iskonu glagoljice

Taj je znak natopljen
teološkim i arhetipskim znašenjima, te ujedno crtovlje za glagoljska slova koja
su vrbnik upisala u najsvetija poglavlja glagoljaštva. Neka su Vas druga kola
dovela do Vrbnika, a vrbniško Vas kolo vodi na put kroz prostor i vrijeme, ali
i okolo šdash; naokolo kroz labirint vrbniških ulišica, gdje su svaka kušica i svaki
klanšeš slovo kojim štamo grad…

Nosioci
hrvatsko-glagoljske baštine u Vrbniku, kao i na Krku bili su vrbniški popovi
glagoljaši. Poznato je da je seoski kaptol u Vrbniku bio redovito veoma brojan.
U bogoslušju kao i u javno-privatnom šivotu slušzili su se iskljušivo hrvatskim
jezikom i glagoljskim pismom. Iz Vrbnika je proizašao najveši broj glagoljskih
rukopisa, ne samo liturgijskih (misali, brevijari, ...), nego takošer i drugih,
mešu kojima posebno mjesto zauzišmaju razni zbornici i glagoljske notarske
knjige. Tijekom povijesti mnogo je tih glagoljskih rukopisa nestalo, ali ipak
uza sve to do danas je sašuvano oko 105 glagoljskih tekstova koji su nastali u
Vrbniku ili su u bilo kakvoj vezi s Vrbnikom; šuvaju se u Vrbniku ili u svjiet-skim

knjižnicama (Zagreb, Rim, Moskva, Oxford i drugdje). Sačuvano je 469 glagoljskih rukopisa s otoka Krka, a to znači da skoro jedna četvrtina svih rukopisa otpada na Vrbnik.

U prilog tome navesti

možemo ovdje nekoliko povijesnih podataka. Tako je npr. župan Luka 1445. godine pisao Zrcalo (nalazi se u Vatikanskoj knjižnici iliir. 9) – »popu Grguru v Vrbnici« (Starine 33, 202); župan Blaž Baromiæ napisao je u Vrbniku brevijar popa Mavra iz 1460. god. Pisani su vjerojatno i I vrbniæki brevijar (13-14. st., najstariji saču-vani glagoljski kodeks hrvatske redakcije), fragmenti brevijaria iz 13. stoljeæa, II vrbniæki brevijar iz 14. st., III vrbniæki brevijar iz 15. st., te II vrbniæki misal iz 1462. koji je ukrašen lijepim inicijalima i minija-turama. Kodeks Dijalog sv. Grgura pape i sv. Au-gustina (17. st.) bio je napisan u Vrbniku. Pop Grgur Žaškoviæ pi-sao je u Vrbniku 1526. Vrbanski (kræki) statut. Omiškalski plovnik izjavio je prigodom vizitacije 1617. godine da je dao prepisati katekizam u Vrbniku.

Simbol, matrica ili

izvor glagoljskih slova je vrbniæko kolo: